

PRZEGLĄD HISTORYCZNY

PISMO TOWARZYSTWA MIŁOŚNIKÓW HISTORII
W WARSZAWIE
ODDZIAŁU POLSKIEGO TOWARZYSTWA HISTORYCZNEGO
I INSTYTUTU HISTORYCZNEGO
UNIwersytetu warszawskiego

TOM XCI

WARSZAWA 2000

P R Z E G L Ą D H I S T O R Y C Z N Y

Pismo Towarzystwa Miłośników Historii w Warszawie
Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego
i Instytutu Historycznego Uniwersytetu Warszawskiego

KOMITET REDAKCYJNY

Jacek Adamczyk — sekretarz, Andrzej Garlicki, Stefan K. Kuczyński,
Włodzimierz Lengauer — zastępca redaktora, Antoni Mączak, Krzysztof
Skwierczyński — sekretarz, Andrzej Szwarc, Andrzej Wyrobisz — redaktor

ADRES REDAKCJI

Instytut Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego
00-325 Warszawa, ul. Krakowskie Przedmieście 26/28

Wydano z pomocą finansową Komitetu Badań Naukowych
przy Radzie Ministrów

SPIS TREŚCI TOMU XCI

Pamięci Jana Górskiego i Andrzeja Szczypiorskiego	311
Pamięci Profesora Aleksandra Gieysztor (1916–1999)	1

ROZPRAWY

J. BARDACH — Aleksander Gieysztor a historia państwa i prawa	3
W. CABAN — Losy żołnierzy powstania listopadowego wcielonych do armii carskiej	235
J. S. CIECHANOWSKI — Azyl dyplomatyczny w poselstwie Rzeczypospolitej Polskiej w czasie hiszpańskiej wojny domowej (1936–1939)	551
K. GRONIOWSKI — Seminarium Stefana Kieniewicza	405
R. KIERSNOWSKI — Wspominając Aleksandra Gieysztor: w „Millenium”	61
M. KOCZERSKA — Aleksander Gieysztor jako historyk dziejów Polski i powszechnych	19
E. KOWALCZYK — Profesor Aleksander Gieysztor — przyjaciel archeologii i archeologów	69
J. KOZŁOWSKI — Straż ziemska w Królestwie Polskim w latach 1867–1875	519
S. K. KUCZYŃSKI — Aleksander Gieysztor i nauki dające poznawać źródła historyczne	51
H. LUDAT — Piastowie i Ekkehardynowie	181
H. LULEWICZ — Zjazd w Rudnikach we wrześniu 1572 r.	203
K. MADEJ — Przeobrażenia struktur i zadań spółdzielczości mieszkaniowej w latach 1956–1965	247
P. MROZOWSKI — Aleksander Gieysztor jako badacz i znawca sztuki	77
B. OBTUŁOWICZ — Konfederacja targowicka i drugi rozbiór Polski w relacjach dyplomatów hiszpańskich	367
A. PIENIĄDZ—SKRZYPCZAK — Konkubinat i pozycja społeczna <i>filiorum naturalium</i> w społeczeństwie longobardzkiej Italii VII i VIII w.	341

J. PYSIĄK — Król i bestia. Cudowne i tajemnicze spotkania królów ze zwierzętami	505
J. RZEPKA — Poleis członkowskie w polityce zagranicznej Związku Etolskiego w okresie hellenistycznym	157
H. SAMSONOWICZ — Aleksandra Gieysztorowa badania nad Mazowszem	41
P. SKIBIŃSKI — Historia a świadomość narodowa. Próba analizy historiografii hiszpańskiej drugiej połowy XIX stulecia	221
P. SZLANTA — Opinia publiczna Królestwa Polskiego wobec wojny burskiej (1899–1902)	535
T. WOLIŃSKA — Rola Sycylii w wojnach wandalskich i gockich Justyniana	321
K. ZIELIŃSKI — Funkcjonowanie żydowskich gmin wyznaniowych na Lubelszczyźnie w latach 1900–1918	381

PRZEGLĄDY BADAŃ

Ł. NIESIOŁOWSKI–SPANÒ — Stan badań nad historią i religią starożytnej Palestyny	435
J. M. PISKORSKI — Z nowszych badań nad historiografią Europy Środkowej i Wschodniej	451

MATERIAŁY

A. PALIUŠYTE — Artyści i rzemieślnicy na dworze Krzysztofa II Radziwiłła (1585–1640)	267
---	-----

MISCELLANEA

G. KUCHARCZYK — Encyklika „Editae saepe Dei”. Z dziejów konfliktu religijnego w II Rzeszy	93
--	----

DYSKUSJE

K. BRACHA — <i>Predicadores altum in ecclesia locum tenent</i> . Wokół kazań Wincentego Ferrera i jego słuchaczy (na marginesie pracy Pawła T. Dobrowolskiego, <i>Wincenty Ferrer. Kaznodzieja ludowy późnego średniowiecza</i> , Wydawnictwo Instytutu Historii PAN, Warszawa 1996, s. 241)	107
M. JASTRZĄB — Historia pewnej wsi (w związku z książką Marii Dziedzickiej, <i>Kro- nika Garbatki–Letnisko</i> , Pionki [1998?])	585

M. SŁOŃ — Szpital w Polsce średniowiecznej — o zakresie problematyki raz jeszcze	101
M. WOJCIECHOWSKI — Nowy Pobóg? (na marginesie pracy Mirosława Dymarskiego, <i>Stosunki wewnętrzne wśród polskiego wychodźstwa politycznego i wojskowego we Francji i w Wielkiej Brytanii 1939–1945</i> , Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 1999, s. 456).....	275

RECENZJE

I. T. BEREND, Decades of Crisis: Central and Eastern Europe before World War II (<i>J. Żarnowski</i>)	494
R. BIELECKI, Szwoleżerowie Gwardii (<i>Janusz Królik</i>)	132
„Bielaruski Historyczny Ahljad” (<i>J. Tomaszewski</i>)	119
M. BUBER, Gog i Magog. Kronika chasydzka (<i>J. Tomaszewski</i>).....	482
Česko–rakouské vstahy ve 13. století. Rakousko (včene Štýrsko, Korutan a Kraňsko) v projektu velké říše Přemysla Otakara II, k vydání připravili Marie Bláhová a Ivan Hlaváček za spolupráce Jana Hrdiny a Petra Kubína (<i>D. Karczewski</i>)	595
K. CHÁRVATOVÁ, Dějiny cisterckého řádu v Čechách 1142–1420. 1. svazek. Fundace 12. století (<i>D. Karczewski</i>).....	478
W. J. COURTENAY, Parisian scholars in the early fourteenth century. A social portrait (<i>K. Boroda</i>)	124
G. DIMITROW, Dniwnik (9 mart 1933 — 6 fewruari 1949), systawitełstwo, prawodi, redakcija, predgowor, beleżki i ukazateli: st. n. s. I st. d–r na ist. nauki Dimityr Sirkow, st. n. s. II st. d–r Petko B o e w, st. n. s. II st. d–r Nikoła A w r e j s k i, Ekaterina K a b a k c z i e w a (<i>J. Tomaszewski</i>)	301
J. DOBOSZ, Działalność fundacyjna Kazimierza Sprawiedliwego (<i>W. Mischke</i>).....	480
Dokumenty československé zahraniční politiky [tom I] Od rozpadu Česko–Slovenska do uznání československé prozatímní vlády 1939–1940. Příloha: Zápisy ze zasedání Československého národního výboru 1939–1940, Ústav mezinárodních vztahů (<i>J. Tomaszewski</i>)	134
J. DUDEK, „Cała ziemia dyrracheńska” pod panowaniem bizantyńskim w latach 1005–1205 (<i>M. J. Leszka</i>).....	593
B. DYBAŚ, Fortece Rzeczypospolitej. Studium z dziejów budowy fortyfikacji stałych w państwie polsko–litewskim w XVII wieku (<i>A. Wyrabisz</i>)	130
W. FROCH, Dzieje Szkoły Lubelskiej przy kościele parafialnym św. Michała w XV–XVIII w. (<i>A. Wyrabisz</i>)	290
M. GEBHARDT, J. KÜTTNER, Deutscher in Polen nach 1945. Gefangene und Fremde (<i>W. Borodziej</i>).....	307
M. GOLIŃSKI, Socjotopografia późnośredniowiecznego Wrocławia (przestrzeń — podatnicy — rzemiosło) (<i>M. Słoń</i>)	126

L. E. GORIZONTOW, Paradoxy impierskoj politiki: poliaki w Rossii i russkije w Polsce (<i>Z. Opacki</i>)	484
S. GRABOWSKI, Deutscher und polnischer Nationalismus. Der deutsche Ostmarken-Verein und die polnische Straß 1894–1914 (<i>O. Kiec</i>)	608
P. HAUSER, Mniejszość niemiecka na Pomorzu w okresie międzywojennym (<i>M. W. Wanatowicz</i>)	613
B. JANISZEWSKA–MINCER, Stosunki polsko–niemieckie w latach 1515–1772 (<i>B. Szymczak</i>)	603
O. KOFLER, Żydowskie dwory. Wspomnienia z Galicji Wschodniej od początku XIX wieku do wybuchu I wojny światowej (<i>J. Tomaszewski</i>)	488
T. A. KOWALSKI, Mniejszości narodowe w siłach zbrojnych Drugiej Rzeczypospolitej Polskiej (1918–1939) (<i>J. J. Milewski</i>)	498
J. KUKLÍK, J. NĚMEČEK, Hodža versus Beneš. Milan Hodža a slovenská otázka v zahraničním odboji za druhé světové války (<i>J. Tomaszewski</i>)	136
M. J. LESZKA, Uzurpacje w cesarstwie bizantyńskim w okresie od IV do połowy IX w. (<i>T. Wolińska</i>)	120
S. LITAK, Kościół łaciński w Rzeczypospolitej około 1772 roku. Struktury administracyjne; W. KOŁBUK, Kościoły wschodnie w Rzeczypospolitej około 1772 roku. Struktury administracyjne (<i>P. Rychlewski</i>)	294
H. LUTTERBACH, Sexualität im Mittelalter. Eine Kulturstudie anhand von Bußbüchern des 6. bis 12. Jahrhunderts (<i>A. Krawiec</i>)	591
I. MILEWSKI, Pieniądz w greckiej literaturze patrystycznej IV wieku. Na przykładzie pism kapadockich Ojców Kościoła i Jana Chryzostoma (<i>W. Ceran</i>)	475
Monasticon Cisterciense Poloniae, praca zbiorowa, red. Andrzej Marek Wyrywa, Jerzy Strzelczyk, Krzysztof Kaczmarek, t. I: Dzieje i kultura męskich klasztorów cysterskich na ziemiach polskich i dawnej Rzeczypospolitej od średniowiecza do czasów współczesnych, s. 300; t. II: Katalog męskich klasztorów cysterskich na ziemiach polskich i dawnej Rzeczypospolitej (<i>A. Fijałkowski</i>)	597
M. OTÁHAL, Podíl tvůrčí inteligence na pádu komunismu. Kruh nezávisle inteligence (<i>J. Tomaszewski</i>)	143
Postaveni a osudy židovského obyvatelstva v Čechách a na Moravě v letech 1939–1945. Sbornik studií, uspořádaly Helena Krejčová a Jana Svobodová (<i>J. Tomaszewski</i>)	303
Samomodernizacja społeczeństw w XIX wieku. Irlandczycy, Czesi, Polacy (<i>M. Czaplirski</i>)	300
E. SCHRECKER, Many Are The Crimes. McCarthyism in America (<i>W. Batóg</i>)	138
Sowietskoje obszczestwo: wozniknowienije, razwitije, istoriczeskij finał, t. 1: Ot woorużonnogo wosstanija w Pietrogradie do wtoroj swierchdierżawy mira; t. II: Apogiej i krach stalinizma (<i>I. Potapow</i>)	492
Stenogramele sedintelor Consiliului de Miniştri. Guvernarea Ion Antonescu t. I (septembrie — decembrie 1940) (<i>F. Anghel</i>)	305

A. SUPRUNIUK, Otoczenie księcia mazowieckiego Siemowita IV (1374–1426). Studium o elicie politycznej Mazowsza na przełomie XIV i XV wieku (<i>J. Grabowski</i>)	600
M. SURDACKI, Dzieci porzucone w Szpitalu Świętego Ducha w Rzymie w XVIII wie- ku (<i>A. Fijałkowski</i>)	297
O. TŮMA a kol[ektiv], Srpen '69. Edice dokumentů (<i>J. Tomaszewski</i>)	307
F. VENCOVSKÝ, Z. JINDRA, J. NOVOTNÝ, K. PŮLPAN, P. DVOŘÁK a kolektiv, Dějiny bankovníctví v českých zemích (<i>J. Tomaszewski</i>)	589
R. WALESZCZAK, Przasnysz i powiat przasnyski w latach 1866–1939. Zarys dziejów (<i>J. Szczepański</i>)	611
J. WOLSKI, Dzieje i upadek imperium Seleucydůw (<i>J. Rzepka</i>)	287
W poszukiwaniu żydowskich kryptochrześcijan. Dzienniki ewangelickich misjonarzy z ich wędrówek po Rzeczypospolitej w latach 1730–1747 (<i>S. Kawczyński</i>)	605
E. A. WRIGLEY, R. S. DAVIES, J. E. OEPPEN, R. S. SCHOFIELD, English Popu- lation history from family reconstitution 1580–1837 (<i>C. Kukło</i>)	291
R. P. ŹURAWSKI vel GRAJEWSKI, Wielka Brytania w „dyplomacji” księcia Adama Jerzego Czartoryskiego wobec kryzysu wschodniego (1832–1841) (<i>K. Marchlewicz</i>)	490

LISTY DO REDAKCJI

Piętaszek i jego Robinson (<i>B. Szyndler</i>)	315
KOMUNIKATY	145
CONTENTS	151, 317, 501, 617